

Секція № 5
ПЕДАГОГІЧНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Батюк Алім Миколайович (Кривий Різ) – кандидат соціологічних наук, доцент, Криворізький економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана».

КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я ТА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ, ЯК МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Одним із соціально-значущих завдань сучасної особистості є підготовка до сучасного життя з усією її складністю, неоднозначністю, інформаційною насиченістю. Суспільство стикається з проблемою: як сформувати творчо активну особистість, здатну успішно діяти, гнучко та самостійно використовувати набутий соціальний досвід.

Показник цивілізованості держави – здоров'я нації, що відбиває соціально-економічне становище суспільства. Отже, здоров'я населення є найважливішим чинником успішного суспільного розвитку, національної безпеки та стабільності держави. Новий період соціального розвитку України, відновлення державності, відродження культурно-історичного досвіду та традицій національного виховання актуалізує проблему гармонійного розвитку людини, її соціалізації, як здорової, життєздатної особистості [8]. Вплив економічного та екологічного стану гостріше відчуває на собі населення України, які на жаль, не відповідають очікуванням щодо поліпшення якості життя і сталого соціально-економічного розвитку.

Здоров'я населення країни характеризується як критичне, тому пошук ефективних методів його поліпшення є нагальною суспільною та державною проблемою. Саме тому здоровий спосіб життя і культура здоров'я людини набуває нового звучання. Якщо раніше вирішення її пов'язували з медико-біологічними факторами то зараз стверджуємо, що здоров'я людини – це цілісне, системне явище, природа якого зумовлена як природними та соціальними зовнішніми чинниками, так і внутрішніми, що визначають психологічне ставлення людини до себе. Найкращим чином взаємозв'язок між способом життя і здоров'я розкривається в понятті «здоровий спосіб життя». Здоровий спосіб життя передбачає дотримання звичайного виконання певних правил, що забезпечують гармонійний розвиток, високу працездатність, духовну рівновагу та здоров'я людини. Індивідуальна система поведінки і звичок кожної особистості лежить в основі здорового способу життя, що забезпечує їй потрібний рівень життєдіяльності й здорового довголіття. Здоровий спосіб життя – це практичні дії, спрямовані запобігання захворювань, зміцнення всіх систем організму і поліпшення самопочуття людини [7].

Здоровий спосіб життя об'єднує все, що сприяє виконанню людиною професійних, громадських і побутових функцій в оптимальних для здоров'я умовах і потребує зміцнення здоров'я особистості. Тому в основі способу життя лежать як біологічні, так і соціальні принципи.

У філософському розумінні здоровий спосіб життя – це синтетична характеристика сукупності типових видів життєдіяльності людини у поєднанні з умовами життя суспільства. Здоровий спосіб життя охоплює всі сфери суспільства: працю і побут, суспільне життя і культуру, поведінку, стиль життя людей та духовні цінності. Тому головне соціальне завдання, що стоїть перед суспільством, полягає у формуванні, збереженні та зміцненні здоров'я людини, особистості, покоління. Для формування здорового суспільства потрібно, щоб більшість його членів усвідомлювали ідеологію

збереження здоров'я. Це сьогодні розглядається, як основа буття людини, яке спрямоване на збереження фізичного, психічного, соціального, духовного здоров'я [4].

Здоров'я людини є найважливішим чинником соціокультурного розвитку і в той же час залежить від соціальних умов, в яких втілена його сутність. Тому неможливе без цього відчуття повноти людського життя, оптимальне задоволення психофізіологічних і економічних потреб. Слід звернути увагу на те, що сучасне життя насичується новітніми технологіями, які стрімко заповнюють інформаційний простір, замінюють пам'ять та призводять до ослаблення процесів засвоєння нових знань. Але здатність розуміти, пізнавати, вивчати, усвідомлювати та переробляти зовнішню інформацію характеризує вищу нервову діяльність без якої втрачається особистість людини. Тому проблема культури здоров'я стає все більш актуальною і це вимагає пошуку нових шляхів та можливостей створення здоров'я збережувального освітнього середовища [5].

Конкретизуючи уявлення про культуру здоров'я, відмічаємо її найважливіші складові, на сам перед це культура фізична, фізіологічна, інтелектуальна, соціально-комунікативна, психоемоційна, а також духовна культура і моральності [6].

Зупинитися хотілося на фізичній культурі яка є сукупність досягнень в сфері фізичного вдосконалення та оздоровлення, рухової активності, застосування фізичних вправ, навантажень для розвитку та вдосконалення людиною своїх фізичних якостей і можливостей. Встановлено, що безпосередня активізація фізичної активності пов'язана зі світоглядом людини, з розвитком соціально-відповідальної особистості, її системою цінностей та потреб. Фізична культура здійснює свій вплив на мотиваційну сферу особистості та процес формування ґрунтовних глибоких знань про оздоровчі й здоров'язбережувальні можливості, а також навички їх реалізації у суспільстві.

Здоровий спосіб життя має тісний зв'язок з процесом розвитку і створення людиною себе як залучення до процесу творення власного життя, де здоров'я творча діяльність є необхідною умовою, умовою, складовою і засобом. Зміни в процесі формування людини у фізичному, духовному, природному вимірах протягом всього життя мають тісний зв'язок розглядаючи такі поняття як «здоров'ятворчість» і «життєтворчість». Тому на підставі людської природи, теорії здоров'я та здоров'ятворення, можна спостерігати моделі культури здоров'я та здорового способу життя [6].

Основою, як ми бачимо, творчої діяльності і здорового способу життя є культура здоров'я. культура здоров'я - це комплексна система життєвих цінностей, де основою є знання про здоров'я, як про власне, так і оточуючих та довкілля, що зумовлює динамічний стереотип мислення, формує поведінку та діяльність, як допомога для зміцнення та збереження здоров'я особистості соціально відповідальної, гармонійно розвинутою у

громадянському суспільстві [1]. Перспективи поліпшення здоров'я особистості соціально відповідальної найбільше пов'язана з системою її діяльності щодо формування здорового способу життя, що є набагато ефективнішою й економічно доцільною стратегією, ніж витрати на лікування наслідків нездорового способу життя.

Отже, головним чинником, що найбільш зумовлює стан здоров'я, є спосіб життя. Тому ми можемо зробити висновок про важливість здоров'я, необхідність його збереження та розвиток для повноцінного функціонування особистості. Такий підхід до здорового способу життя включає в себе певні принципи, моделі, способи які разом утворюють цінність соціокультурної системи, яка є стержнем усього життя людини, це норма в життєдіяльності суспільства. Щоб бути цілком здоровою людиною, необхідно дбати про себе, враховуючи особливості кожної складової здорового способу життя. Завдяки дотримання принципів здорового способу життя людина може примножувати і використовувати увесь потенціал для розвитку соціально-відповідальної особистості громадянського суспільства.

Культура здоров'я і здоров'я творення особистості передбачає опанування концепції здоров'я за допомогою якої формується індивідуальна програма здорового способу життя. Здоровий спосіб життя і культура здоров'я це не тільки фізичне, духовне, соціальне благополуччя, включаючи економічну складову – створення національного багатства країни, як фактору людського суспільного розвитку якості і рівня життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Амосов М.М. Здоров'я. –К.;Нива, 1997.-144с.
- 2.Гаврилюк О.О., Дунець Л.М. Психологія здоров'я. навч.-метод. посіб.-Хмельницький 2006. – 95с.
- 3.Здоровий спосіб життя/ Вікіпедія.- Режим доступу <https://uk.wikipedia.org/wiki>
- 4.Марків О.Т. Здоров'я людини як фундаментальна цінність культури:// Гілея. Філософські науки: Зб. наук.праць.- 2009.Вип.27.-С 176-182
- 5.Мойсеюк В.П. Сучасні підходи до вивчення феномену культури здоров'я .- Тернопіль: Богдан, 2012.-445 с.
- 6.Омельченко Л.П., Омельченко О.В. Здоров'ятворча педагогіка.- Харків «Основа» 2008.- 205 с.
- 7.Основні чинники здорового способу життя молоді: навч. метод. посіб./Олексієнко Я.І., Дудник І.О., Курінна В.В., - Черкаси: ЧНУ, 2014.
- 8.Федько Здоровий спосіб життя як цінність: проблеми формування//Наук.зап. Ін-ту поіт.і етнонац. досліджень - 2009.-Вип.43.- С 369-379.

Катаєв Станіслав Львович (Запоріжжя) – доктор соціологічних наук, професор, завідувач, професор кафедри соціології та соціальної роботи Класичного приватного університету,

Серга Тетяна Олексіївна (Запоріжжя) – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи Класичного приватного університету.

ВПЛИВ РЕЛІГІЙНОСТІ НА ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ

З метою дослідження ефективності виховання сімейних цінностей Департамент освіти і науки Запорізької міської ради та кафедра соціології та соціальної роботи Класичного приватного університету у грудні 2016 року здійснили соціологічне дослідження серед учнів 8-10 класів середніх освітніх закладів м. Запоріжжя (всього опитано 703 учня).

Серед іншого, анкета містила питання щодо значення такої цінності, як «життя згідно релігійних заповідей». Результати опитування показали, що для 24,7% респондентів ця цінність є «зовсім не важливою», «скоріше, не важливою» – для 31,5%. Варіант